Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MICHALA BOBKA,
predstavljeni 19. januarja 2017 [1]

Zadeva C-465/15

Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH
proti
Hauptzollamt Duisburg
(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,

ki ga je vložilo Finanzgericht Düsseldorf (finančno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija))

Predlog za sprejetje predhodne odločbeObdavčitev energentov in električne energijeDirektiva 2003/96/ESPodročje uporabePojem električne energije, ki se v glavnem uporablja za kemijsko redukcijo Vključitev električne energije, uporabljene za pihalnike za proizvodnjo surovega železa v plavžih“

I. Uvod

1. Družba Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH (tožeča stranka v postopku v glavni stvari) upravlja plavž, ki proizvaja surovo železo. Ta postopek obsega kemijsko redukcijo železove rude, iz katere nastane surovo železo, kar zahteva dovajanje stisnjenega vročega zraka v plavž. Stisnjeni zrak se proizvede z uporabo pihalnikov.

2. Spor v glavni stvari med tožečo stranko in Hauptzollamt Duisburg (pristojni davčni organ, Duisburg, Nemčija, v nadaljevanju: tožena stranka) ter vprašanje, ki ga je postavilo nacionalno sodišče, je, ali se električna energija za pogon pihalnikov „poglavitno [v glavnem] uporablja za kemijsko redukcijo“ v smislu člena 2(4)(b) Direktive 2003/96/ES. [2] Če je tako, ta ne bi bila predmet najnižjih ravni obdavčitve na podlagi te direktive.

1 Jezik izvirnika: angleščina.

2 _ Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 405).

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Direktiva 2003/96

3. V uvodnih izjavah od 2 do 7 in 22 Direktive je navedeno:

„(2) Odsotnost določb Skupnosti, s katerimi se nalaga najnižja stopnja obdavčitve za električno energijo in energente razen mineralnih olj, lahko negativno vpliva na pravilno delovanje notranjega trga.

(3) Pravilno delovanje notranjega trga in doseganje ciljev drugih politik Skupnosti zahtevata določitev najnižje ravni obdavčitve na ravni Skupnosti za večino energentov, vključno z električno energijo, zemeljskim plinom in premogom.

(4) Precejšnje razlike v nacionalnih ravneh obdavčitve energije, ki jih uporabljajo države članice se lahko izkažejo kot škodljive za nemoteno delovanje notranjega trga.

(5) Določitev ustreznih najnižjih ravni obdavčitve na ravni Skupnosti lahko omogoči zmanjšanje obstoječih razlik v nacionalnih ravneh obdavčitve.

(6) V skladu s členom 6 Pogodbe, se okoljevarstvene zahteve morajo vključiti v opredelitev in izvajanje drugih politik Skupnosti.

(7) Kot podpisnica Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja je Skupnost ratificirala Kjotski protokol. Obdavčitev energentov in, kjer je primerno, električne energije, je eden od instrumentov, ki so na razpolago za doseganje ciljev Kjotskega protokola.

[…]

(22) Za energente praviloma velja pravni okvir Skupnosti, če se uporabljajo kot gorivo za ogrevanje ali pogonsko gorivo. V tem pogledu narava in logika davčnega sistema narekujeta, da se iz obsega okvira izključi dvojno uporabo energentov in njihovo uporabo kot negoriv kakor tudi za mineraloške postopke. Električna energija, ki se uporablja na podoben način, se mora obravnavati enakovredno.“

4. S členom 1 Direktive se od držav članic zahteva, da uvedejo obdavčitev „energentov in električne energije“.

5. Člen 2(1) opredeljuje energente s seznamom oznak KN, ki so v nekaterih primerih omejeni na nameravano uporabo kot pogonska goriva ali goriva za ogrevanje. Člen 2(2) potrjuje, da se Direktiva uporablja tudi za „[e]lektrično energijo iz oznake KN 2716“.

6. S členom 2(3) se v nekaterih primerih zahteva, da države članice uporabijo stopnjo obdavčitve za izdelke, ki ne spadajo v opredelitev„energenti“, če so ti izdelki namenjeni za uporabo, ponujeni naprodaj ali uporabljeni kot pogonsko gorivo ali gorivo za ogrevanje.

7. Člen 2(4)(b) določa, da Direktiva ne velja za te uporabe energentov in električne energije:

„– energente, ki se uporabljajo za druge namene kot za pogonsko gorivo ali kot gorivo za ogrevanje,

– dvojno uporabo energentov

Energent ima dvojno uporabo, kadar se uporablja tako kot gorivo za ogrevanje kakor tudi za druge namene kot za pogonsko gorivo in gorivo za ogrevanje. Uporaba energentov za kemijsko redukcijo in elektrolitične in metalurške procese šteje za dvojno uporabo,

– električno energijo, ki se poglavitno [v glavnem] uporablja za kemijsko redukcijo in elektrolitične in metalurške procese,

– električno energijo, kadar predstavlja več kot 50 % stroška izdelka. ‚Strošek izdelka' pomeni seštevek skupne nabave blaga in storitev, povečan za stroške dela in porabo stalnih sredstev na ravni podjetja, kot je določeno v členu 11. Ta strošek se izračuna na povprečno enoto. ‚Strošek električne energije' pomeni dejansko nabavno vrednost električne energije ali strošek proizvodnje električne energije, če jo proizvaja podjetje,

— v mineraloških postopkih

‚Mineraloški postopki' pomenijo postopke, razvrščene v NACE nomenklaturi pod oznako DI 26 ‚proizvodnja drugih nekovinskih mineralnih izdelkov' v Uredbi Sveta (EGS) št. 3037/90 z dne 9. oktobra 1990 o statistični klasifikaciji gospodarskih dejavnosti v Evropski skupnosti.

– Vendar se za te energente uporablja člen 20.

III. Dejansko stanje, postopek in predloženo vprašanje

8. Tožeča stranka upravlja jeklarno. V njenih plavžih se proizvaja surovo železo. Železova ruda se spremeni v surovo železo z odstranitvijo kisika (kemijska redukcija). Ta reakcija poteka pri visokih temperaturah in obsega uporabo vročega stisnjenega zraka.

9. Stisnjeni zrak, ki se uporablja za kemijsko redukcijo, nastane v pihalnikih in se dovaja v plavž.

10. Tožeča stranka je na podlagi člena 9a zakona o dajatvah na električno energijo (Stromsteuergesetz – StromStG; nacionalni zakon o dajatvah na električno energijo v Nemčiji, s katerim je prenesen tretja alinea člena 2(4)(b) Direktive, v kateri je določen eden od primerov, v katerih se Direktiva ne uporablja) pri toženi stranki podala zahtevek za davčno oprostitev za električno energijo, ki se uporablja za delovanje pihalnika.

11. Tožena stranka je zavrnila zahtevek z obrazložitvijo, da je mogoče davčno oprostitev na podlagi člena 9a(1)(4) StromStG priznati samo za električno energijo, ki je bila uporabljena za postopke kemijske redukcije. Davčna oprostitev se lahko prizna, samo če se je električna energija uporabila v glavnem za kemijsko redukcijo. V tej zadevi pa je odločila, da je bila električna energija uporabljena predvsem za pogon motorja za proizvodnjo stisnjenega zraka. Električna energija ni povzročila kemijske redukcije železove rude.

12. Tožeča stranka je ugovarjala zoper to odločbo tožene stranke. Ena od njenih trditev je bila, da se Direktiva v skladu s svojim členom 2(4)(b), tretja alinea, ne uporablja za električno energijo, ki se v glavnem uporablja za kemijsko redukcijo. S to določbo naj bi bile torej dovoljene tudi druge uporabe, zlasti proizvodnja in transport stisnjenega zraka, brez katerega kemijska redukcija v plavžu ne bi bila mogoča. Tožeča stranka je navedla, da se uporaba električne energije, za katero je tožeča stranka zahtevala oprostitev, ne konča že v pihalnikih. Kemijska redukcija naj bi zajemala tudi proizvodnjo stisnjenega zraka, saj je ta nujno potreben vstopni element.

13. Tožena stranka je zavrnila ugovor. Tožeča stranka je to odločbo izpodbijala pri Finanzgericht Düsseldorf (finančno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija), ki je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 2(4)(b), tretja alinea, [Direktive Sveta 2003/96/ES] o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije glede postopka za proizvodnjo surovega železa v plavžih razlagati tako, da se tudi električna energija za pogon pihalnikov šteje za električno energijo, ki se v glavnem uporablja za kemijsko redukcijo?“

14. Pisna stališča so vložili tožeča in tožena stranka v postopku v glavni stvari ter Evropska komisija. Zainteresirane stranke, ki so sodelovale v pisnem postopku, ter vlada Združenega kraljestva so na obravnavni 17. novembra 2016 podale ustne navedbe.

IV. Presoja

15. S členom 2(4)(b) Direktive je iz uporabe Direktive izključena „električna energija, ki se poglavitno [v glavnem] uporablja za kemijsko redukcijo in elektrolitične in metalurške procese“, kar pomeni, da ta ne bi bila obdavčena.

16. Predložitveno sodišče z vprašanjem sprašuje, ali je s pojmom „za kemijsko redukcijo“ zaobjeta električna energija, ki se uporablja za delovanje pihalnikov, ki stisnejo zrak, ki se nato uporabi v kemijski redukciji železove rude v surovo železo.

17. Vprašanje nacionalnega sodišča se v bistvu nanaša na koneksiteto. Električna energija se ne uporablja neposredno v kemijski transformaciji železove rude v tem smislu, da se uporabi za odstranitev kisika iz rude.[3] Električna energija se namreč uporablja za proizvodnjo vstopnega elementa – stisnjenega zraka – za kemijsko redukcijo. Ta vstopni element je *nujen* za kemijsko redukcijo in se *neposredno in takoj* dovaja v plavž. Toda ali je ta „takojšnja uporaba“ in „neposrednost“ dovolj, da se šteje, da se uporablja „za kemijsko redukcijo“?

18. Iz razlogov, navedenih spodaj, menim, da je tako. Spodaj obravnavam običajni pomen upoštevnih določb (del A), sistematično in namensko razlago (del B), pomen obstoječe sodne prakse glede člena 2(4)(b), druga alinea, (del C) in nazadnje njihovo uporabo za obravnavano zadevo (del D).

A. Običajno razumevanje

19. Sodišče še ni razlagalo tretje alinee člena 2(4)(b) Direktive.

20. Iz običajnega razumevanja besed električna energija, „ki se poglavitno [v glavnem] uporablja za kemijsko redukcijo“, izhaja, da bi lahko pojem zagotovo vseboval električno energijo, ki se uporablja za pogon pihalnikov. Čeprav se električna energija uporablja „za“ obračanje ventilatorjev in proizvodnjo stisnjenega zraka, to zagotovo ni samo sebi namen. Stisnjeni zrak se takoj dovaja v plavž. Pomeni nujen vstopni element za kemijsko redukcijo železove rude. V *tem* smislu električna energija dejansko ni uporabljena za noben drug namen kot za omogočanje kemijske redukcije.

21. Vendar po mojem mnenju zgolj analiza besede „za“ in njenih ustreznic v drugih jezikih[4] ne daje dokončnega odgovora na vprašanje nacionalnega sodišča.

3 _ To je, na primer, v nasprotju z elektrolizo, v kateri se električna energija uporablja neposredno za ločitev kemijskih snovi.

4 _ Na primer v francoščini: „pour“; španščini: „a efectos de“; italijanščini: „per“; nizozemščini: „voor“; nemščini: „für die Zwecke“; češčini: „pro účely“.

22. Mogoče je reči, da iz besedila izhaja določena negotovost: z določbo se ne razlikuje izrecno med električno energijo, ki se za kemijsko redukcijo uporablja „neposredno“ ali „posredno“. Prav tako ni pojasnjeno, ali „kemijska redukcija“ pomeni samo dejansko reakcijo, ali pa zadeva širši proces. Res je, da šibka povezava s kemijsko reakcijo ne bi bila dovolj. Izjema očitno ne bi mogla veljati, na primer, za električno energijo, ki se uporablja za aparat za napitke v tovarniški menzi. Take povezave so prešibke. Po drugi strani pa je odgovor v obravnavani zadevi zaradi takojšnje in nujne narave proizvodnje in uporabe vstopnega elementa – stisnjenega zraka – manj jasen.

23. Običajno razumevanje je torej še vedno dvoumno glede osrednjega elementa, ki je bil že predstavljen: koneksitete. Zato je potrebna sistematična in namenska razlaga te določbe.

B. Sistematična in namenska razlaga

24. Spodaj se osredotočam na štiri vidike, namreč: razumevanje tretje alinee kot celote (1), premislek o naravi člena 2(4)(b) kot izjemi od Direktive oziroma o tem, kako opredeljuje njeno področje uporabe (2), potrebo po ozki razlagi, da se ohrani „effet utile“ (3) in povezano razumevanje člena 2(4)(b), druga in tretja alinea (4).

1. Tretja alinea kot celota

25. Uvodoma je v zvezi s tem ter na stičišču med običajnim in sistematičnim razumevanjem koristno preučiti tretjo alineo kot celoto. Čeprav predložitveno sodišče kot predmet razlage izpostavlja primer „kemijske redukcije“, so v tretji alinei navedeni tudi „elektrolitični“ (kar se nanaša na proizvodnjo z elektrolizo) in „metalurški procesi“. Sam te tri izjeme, gledano skupaj, na prvi pogled in običajno razumem tako, da se nanašajo na tri vrste industrijskega postopka, kot je trdila tožeča stranka v pisnih navedbah.

26. Komisija je na obravnavi navedla, da bi bilo treba tako kot kemijsko redukcijo“ tudi pojem „metalurški procesi“ razlagati ozko. Vendar je Komisija prav tako priznala, da bi tudi ob takem razumevanju lahko pojem morda obsegal vrsto procesov v kovinski industriji (vključno s kemijsko redukcijo rud).

27. Zgolj zato sem previden glede preozkega razumevanja pojma „za kemijsko redukcijo“, ki bi se nanašal le na zelo konkretno odvzemanje atomov kisika z neposredno uporabo električne energije. Zakaj bi nujno morali ozko razlagati izraz, če isti postopek zelo verjetno tako ali tako spada pod drug izraz v okviru iste izjeme?

2. Člen 2(4)(b): izjema ali opredelitev področja uporabe?

28. Sicer se tožena stranka v postopku v glavni stvari in Komisija sklicujeta na sistematično in namensko razlago, a se kljub temu zavzemata za tako ozko razumevanje člena 2(4)(b), tretja alinea. Njuno temeljno stališče je, da se besede „za kemijsko redukcijo“ nanašajo le na električno energijo, ki se uporablja kot del dejanske reakcije kemijske redukcije. To zato ne bi obsegalo električne energije, ki se uporablja v pihalnikih in bi zato ta spadala na področje uporabe Direktive. Tožeča stranka in vlada Združenega kraljestva pa nasprotno zastopata širše stališče glede pojma, češ da naj bi električna energija, ki se uporablja v pihalnikih, spadala v člen 2(4)(b), tretja alinea, in bila izključena iz področja uporabe Direktive.

29. Tožena stranka in Komisija v podporo svojemu stališču trdita, da prav to, da so v členu 2(4)(b) izjeme od splošnega pravila o obdavčitvi energentov in električne energije, pomeni, da ga je treba razlagati ozko. V zvezi s tem se sklicujeta na splošno sodno prakso, da je treba izjeme razlagati ozko,[5] in sodno prakso, v kateri je ugotovljeno, da zakonodajalec ni imel namena, da uvede širše izjeme od Direktive.[6]

30. To je na prvi pogled sicer privlačna trditev, če pa se sodna praksa ogleda pobliže, pri odgovoru na vprašanje nacionalnega sodišča ne pomaga kaj dosti.

31. Najprej bi v zvezi s tem rad poudaril, da člen 2(4) Direktive ne določa seznama izjem. Z njim je namreč opredeljeno področje uporabe Direktive. Po mojem mnenju to jasno izhaja iz sistematične razlage Direktive, v katere členu 2 so opredeljeni proizvodi in uporabe, za katere se Direktiva uporablja. Izjeme in izključitve od tega splošno opredeljenega področja uporabe so določene v nadaljevanju Direktive, zlasti v členih od 17 do 19. Razumevanje člena 2(4)(b), kot da je z njim določeno področje uporabe in ne izjeme, je poleg tega podprto s sodbo Sodišča v zadevi Fendt (v zvezi z Direktivo 92/81/EGS,[7] predhodnico Direktive).[8]

32. Zato menim, da ni nujno potrebno izhodišče, da je treba člen 2(4)(b) razumeti kar se da ozko. Tudi če bi se tako izhodišče sprejelo in moralo iz praktičnih razlogov po sami naravi opredelitve, s katerimi so vstavljene izključitve in ki se nanašajo na materialno področje uporabe Direktive, izenačiti z izjemami, bi temeljni problem ostal enak: ozka razlaga izjeme se ne bi smela pripeljati tako daleč, da bi izjema ostala brez vsakršnega razumnega pomena in upoštevnosti.

3. Ozko razumevanje za ohranitev „effet utile“?

33. Iz podobnih razlogov se ne strinjam tudi s povezanim predlogom Komisije, da razumevanje [izraza] „za kemijsko redukcijo“ pomeni, da bi kar koli širšega od neposredne uporabe električne energije za odstranitev kisika spodkopalo celotno Direktivo ali nekako usodno ogrozilo njen „effet utile“.

34. Menim, da je ta predlog vendarle nekoliko pretiran. Komisija se je od njega na obravnavi dejansko nekoliko odmaknila. Opozarjam, da je tisto, kar je v obravnavni zadevi sporno, konkretno vprašanje, ali električna energija, ki se uporablja za stiskanje zraka, ki se dovaja v plavž, spada v področje uporabe tretje alinee člena 2(4)(b) Direktive. Ni sporno, da je ta del postopka tesno povezan s kemijsko redukcijo in zanjo nujen.[9] Očitno je tudi Komisija občasno težko razlikovala med tem v svojih vlogah.[10]

35. Kot je bilo poudarjeno že zgoraj v točki 32, se zavedam tudi tveganja, da je s preozkim razumevanjem izraza „za kemijsko redukcijo“ njen obseg zmanjšan na praktično popolni minimum. Posledica tega bi lahko bila, da bi izraz kril skoraj izključno uporabe, ki tako ali tako spadajo v področje uporabe izvzetja za električno energijo, ki se uporablja „za metalurške procese“. Tako se spet pojavlja isto vprašanje: če bi res bil to namen zakonodajalca, zakaj so potem v besedilu člena 2(4)(b), tretja alinea, navedeni trije različni izrazi?

5 _ Navajata na primer sodbo z dne 5. marca 2015, Statoil Fuel & Retail (C-553/13, EU:C:2015:149, točka 39).

6 _ Glej na primer sodbi z dne 21. decembra 2011, Haltergemeinschaft LBL (C-250/10, neobjavljena, EU:C:2011:862, točka 23), in z dne 1. decembra 2011, Systeme Helmholz (C-79/10, EU:C:2011:797, točka 23).

7 _ Direktiva Sveta z dne 19. oktobra 1992 o uskladitvi trošarinskih struktur za mineralna olja (UL 1992, L 316, str. 12).

8 _ Sodba z dne 5. julija 2007, Fendt Italiana (C-145/06 in C-146/06, EU:C:2007:411, točka 37): „čeprav mineralna olja, uporabljena v druge namene in ne kot pogonsko gorivo ali gorivo za ogrevanje, res spadajo na področje uporabe Direktive 92/81, ker so ti izdelki, kot je Sodišče razsodilo v točkah 30 in 33 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Italiji, obvezno izvzeti iz usklajene trošarine, je normodajalec Skupnosti ob sprejetju Direktive 2003/96 želel spremeniti to ureditev s tem, da je te izdelke izključil s področja uporabe slednje direktive“.

9 _ To je v bistvu izrecno potrdilo predložitveno sodišče.

10 _ Tako se Komisija na primer v pisnih stališčih in ustnih navedbah sklicuje na „tesno povezavo“, ki mora obstajati med kemijsko redukcijo in uporabo električne energije, ki bi lahko na prvi pogled zajemala električno energijo, ki se uporablja v pihalniki (Komisija je to ubeseditev v pisnih stališčih pozneje ublažila).

36. Komisija in tožena stranka sta v zvezi s tem v pisnih stališčih in ustnih navedbah navedli dva primera industrijskih procesov, v katerih se električna energija v glavnem uporablja „za kemijsko redukcijo“. Ta primera sta bila (i) električni oblok in peči ter (ii) proizvodnja silicijevih rezin. Ni namen teh sklepnih predlogov, da bi abstraktno načeli podrobno razpravo o vsebini teh primerov. Vendar je bilo na obravnavi jasno, da ni soglasja o tem, ali bi bila električna energija v teh industrijskih postopkih dejansko uporabljena v glavnem „za kemijsko redukcijo“, in če bi bila, ali bi ta postopka prav tako spadala v pojem električne energije, ki se v glavnem uporablja „za metalurške procese“.

37. Zato po mojem mnenju še vedno ni jasno, ali bi, če bi bilo – tako kot Komisija in tožena stranka razumeta člen 2(4)(b), tretja alinea – izvzetje električne energije, ki se v glavnem uporablja „za kemijsko redukcijo“, sploh kakor koli praktično upoštevno.

4. Sistematična in „povezana“ razlaga druge in tretje alinee

38. Ali je mogoče pridobiti globlji vpogled v razlago člena 2(4)(b), tretja alinea, na podlagi sistematične povezane razlage druge in tretje alinee?

39. Komisija in tožena stranka zagovarjata tako sistematično razlago. Ne zadovoljita se le s tem. Prizadevata si za tako imenovano „povezano“ razlago obeh alinej. Ta povezana razlaga po njunem mnenju vodi do relativno ozke razlage tretje alinee.

40. Kot sta pravilno opozorili tožena stranka in Komisija, se uvodna izjava 22 Direktive sklicuje na izjemo dvojne uporabe energentov iz člena 2(4)(b), druga alinea, in zahteva, da se mora električna energija, „ki se uporablja na podoben način […] obravnavati enakovredno“. Podobna obravnava električne energije in energentov je prav tako potrebna, da pripomore k izognitvi nepotrebnemu izkrivljanju konkurence, ki bi škodovalo ciljem notranjega trga, ki jim sledi Direktiva.

41. Toda kljub potrebi po podobni obravnavi in, splošneje, očitni potrebi po zagotovitvi skladnosti razlage je jasno, da obstajajo zelo jasne razlike med besedilom in strukturo druge in tretje alinee člena 2(4)(b). Te razloge je vredno tukaj podrobno navesti, saj postavljajo jasne omejitve glede „povezanega“ razumevanja obeh alinej.

42. Druga alinea je na nek način *ožja* od tretje. Druga alinea velja le za dvojno uporabo energentov. Pojem dvojne uporabe pa se v tretji alinei sploh ne pojavi. Poleg tega se druga alinea uporablja, le če je eden od načinov uporabe energenta uporaba za gorivo za ogrevanje (izvzeta pa so pogonska goriva). V tretji alinei pa tudi take omejitve ni.

43. Po drugi strani je druga alinea *širša*, saj so v njej kemijska redukcija, elektroliza in metalurgija predstavljene le kot primeri dvojne uporabe, v tretji alinei pa so navedene taksativno. Poleg tega je mogoče drugo alineo uporabiti, tudi če kemijska redukcija, elektroliza in metalurgija niso namenjene glavni uporabi. S tretjo alineo se zahteva, da so namenjene glavni uporabi.

44. To so pomembne in izrecne besedilne razlike v obsegu teh dveh alinej, ki jih je vstavil zakonodajalec. V neki meri so neizogibne. Fizikalno se električna energija močno razlikuje od drugih energentov. Ena takih večjih razlik je, da se lahko drugi energenti kemijsko spremenijo, zaradi česar lahko odigrajo vlogo v industrijskih procesih, kar v primeru električne energije ni možno.[11] Ta možnost je dejansko bistvena za ubeseditev „dvojne uporabe“ izjeme iz člena 2(4)(b), druga alinea.

45. Skratka, menim, da obstajajo precejšnje besedilne in praktične omejitve za „povezano“ razumevanje druge in tretje alinee člena 2(4)(b).

11 _ K temu se vrnem spodaj v okviru zadeve X.

46. To poudarjam, ker je zlasti Komisija navedla, da je to povezano razumevanje bistveno za njeno trditev, zato ga je v pisnih stališčih podrobno razdelala. Komisija trdi, da (i) bi se lahko zahteva po dvojni uporabi potencialno razumela v okviru tretje alinee in (ii) da bi se lahko tretja alinea morda uporabljala, samo če bi se električna energija uporabljala kot gorivo za ogrevanje (ne pa, če bi se uporabljala kot pogonsko gorivo). Po mojem mnenju je to nekoliko vprašljiva uporaba sistematične in namenske razlage, ki je v bistvu namenjena preoblikovanju besedila Direktive. Tak pristop bi bilo treba zaradi pravne varnosti povsem jasno zavrniti.

47. Kljub tem jasnim omejitvam „povezanega“ razumevanja druge in tretje alinee člena 2(4)(b) ter mojim pomislekom glede precej prožnega pristopa Komisije v zvezi s pravno razlago se strinjam, da obstoječa sodna praksa o drugi alinei omogoča določen vpogled. Tej sodni praksi se bom posvetil v naslednjem delu.

C. Sodna praksa o členu 2(4)(b), druga alinea

48. Tu je najzanimivejša zadeva X.[12] Nanašala se je na uporabo izjeme dvojne uporabe iz člena 42(4)(b), druga alinea. Tožeča stranka v tisti zadevi je proizvajala sladkor. V tem postopku je uporabljala gorivo za ogrevanje. Za dva namena je uporabljala tudi CO_2, ki je nastal pri izgorevanju goriva. Prvič, uporabljala ga je v proizvodnji sladkorja (CO_2 je nujen vstopni element). Drugič, CO_2 je izvažala za uporabo v proizvodnji gnojil. Nacionalno sodišče je vprašalo, ali to pomeni dvojno uporabo in ali bi lahko bilo deležno izjeme dvojne uporabe. Sodišče je navedlo, da ko se CO_2 uporablja kot vstopni element za sladkor, pomeni dvojno uporabo, vendar pa ta ni podana, kadar se ta izvaža.

49. V obrazložitvi, ki jo je tu smiselno obširno citirati, je Sodišče navedlo, da[13]:

„[…] gre lahko za dvojno uporabo energenta, ki je predmet izgorevanja v proizvodnem postopku, če tega *postopka* […] *ni mogoče izpeljati* brez uporabe snovi, za katero ni sporno, da *lahko nastane le z izgorevanjem* navedenega energenta.

Ker je bil zadevni energent tako v tem postopku proizvodnje uporabljen kot vir energije za pridobitev plina, ki nastane izključno z izgorevanjem navedenega energenta, je mogoče ugotoviti, da je ravno ta vloga vira energije predmet dveh hkratnih uporab.

Nasprotno, če v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, plin, ki nastane z izgorevanjem, ni proizvod, potreben za izvedbo proizvodnega postopka, ampak ostanek tega postopka, ki se le predela, ne gre za dvojno uporabo samega energenta. Zato zgolj dejstvo, da je nastali plin surovina v *ločenem proizvodnem postopku*, kot je proizvodnja kmetijskega gnojila, ne zadostuje za ugotovitev, da gre za dvojno uporabo energenta, ki je predmet izgorevanja.“ (Moji poudarki.)

50. Iz obrazložitve Sodišča izhaja troje. Prvič, Sodišče opozarja, da je nujen vstopni element („ni mogoče izpeljati brez“). Drugič, vstopni element mora nastati z izgorevanjem goriva („le z izgorevanjem“). Tretjič, če bi se vstopni element uporabil v „ločenem proizvodnem postopku“, se ne bi uporabila izjema dvojne uporabe.

51. YARA je še novejša zadeva, ki se nanaša na člen 2(4)(b), druga alinea, Direktive.[14]

12 _ Sodba z dne 2. oktobra 2014, X (C-426/12, EU:C:2014:2247).

13 _ Sodba z dne 2. oktobra 2014, X (C-426/12, EU:C:2014:2247, točke od 24 do 26).

14 _ Glej sklep z dne 17. decembra 2015, YARA Brunsbüttel (C-529/14, neobjavljen, EU:C:2015:836).

52. Ta zadeva se je nanašala na proizvodnjo amonijaka. Kot del postopka so nastali „šibki“ plini. Te so potem pomešali z zemeljskim plinom in so zgoreli, toplota pa se je uporabila za več namenov: segrevanje pare in izparevanje; kemijsko razgradnjo; odvajanje odpadnih plinov. Vprašanje Sodišču je bilo v bistvu to, ali so lahko zemeljski plini deležni izjeme dvojne uporabe.

53. Sodišče je odgovorilo nikalno in ponovilo temeljna načela iz zadeve X. Sklenilo je, da ni šlo za dvojno uporabo zemeljskega plina iz dveh razlogov. Prvič, proizvodni postopek je bilo mogoče zaključiti brez zemeljskega plina. Poleg tega, tudi če to ne bi bilo mogoče, se zemeljski plin ni spremenil v paro. [15]

54. Zadevi X in YARA sta zanimivi zaradi dvojega. Prvič, neposrednost, ki jo je Sodišče razvilo v zadevi X in potrdilo v zadevi YARA, po mojem mnenju pomeni tudi uporabno podlago za ugotovitev, ali se električna energija uporablja „za kemijsko redukcijo“. Drugič, z zadevama se tudi ponovno poudarja omejitev glede vzporejanja druge in tretje alinee člena 2(4)(b).

55. V zvezi s to drugo točko iz zadev YARA in X smiselno izhaja, da je lahko energent deležen izjeme „dvojne uporabe“, če je bil *fizikalno spremenjen* in je *v tem spremenjenem stanju prispeval* k proizvodnemu procesu. Kot je bilo poudarjeno zgoraj, taka sprememba v primeru električne energije ni upoštevna. Pogoja zato ni mogoče prenesti na tretjo alineo.

D. Merila in njihova uporaba za obravnavano zadevo

56. Če se vrnem k prejšnji točki in s tem tudi poglavitnemu vprašanju te zadeve: kaj je z merilom koneksitete? V zadevah X in YARA sta bila določena pogoja, ki sta po mojem mnenju upoštevna tudi za obravnavano zadevo: *nujnost uporabe* in *takojšnja uporaba*.

57. Da bi se lahko štel za „dvojno uporabo“, *mora* z izgorevanjem energenta *nastati nujni vstopni element* za proizvodni proces. Iz razlogov, navedenih zgoraj, električne energije ni mogoče „spremeniti“ v vstopni element, električna energija pa se mora uporabiti za njegov nastanek.

58. V zvezi z zahtevo po *takojšnji* uporabi je iz zadeve X jasno, da se izjema dvojne uporabe ne more uporabiti, če se nastali vstopni element izvozi izven proizvodnega procesa. Čeprav to ni izrecno predstavljeno na tak način, sodba YARA poleg tega nakazuje, da odstranjevanje odpadkov ni zadosten del postopka, da bi se lahko uporabila izjema dvojne uporabe.

59. Če se ta merila uporabijo za obravnavano zadevo, je očitno, da je uporabljena električna energija *nujni* vstopni element za kemijsko redukcijo. Pomeni njen potrebni sestavni del. Nacionalno sodišče je to izrecno potrdilo v svojem predlogu. Res je, da se električna energija ne spremeni v nujni vstopni element na enak način kot na primer v zadevi X. Vendar, kot je bilo navedeno zgoraj, je to enostavno rezultat bistveno različne fizikalne narave električne energije in drugih energentov. Vendar pa vstopni element ostaja nujen in potreben ter tako pomeni neobhoden del postopka. Skratka, brez nje kemijska redukcija ne bi bila mogoča.

60. Prav tako menim, da gre v obravnavani zadevi za *neposredno in takojšnjo* uporabo. Stisnjeni zrak se proizvede in se uporabi na kraju samem kot del sklenjenega postopka kemijske redukcije. Drugače kot v zadevi X na primer ni v celoti ali delno izvožen, in služi samo enemu namenu – omogočanju kemijske redukcije.

15 _ Natančneje, v sklepu je navedeno, da para ni snov, ki lahko nastane samo z uporabo zemeljskega plina. Glej sklep z dne 17. decembra 2015, YARA Brunsbüttel (C-529/14, neobjavljen, EU:C:2015:836, točka 28).

61. Vendar je treba pred končnim sklepom po mojem mnenju izrecno nasloviti nekaj argumentov v smislu „kaj pa, če“, ki sta jih izpostavili Komisija in tožena stranka. Ti stranki sta trdili, da če bi se električna energija, ki se uporabi v pihalnikih, izključila iz uporabe Direktive, bi to odprlo vrata vsem drugim izključitvam. Večkrat je bil omenjen primer električne energije, ki se uporablja za delovanje tekočega traku za transport drugih surovin v plavž.

62. Merila, ki so bila uporabljena zgoraj v točkah 59 in 60, so po mojem mnenju upravičena, ker so v skladu z besedilom Direktive, njeno sistematično in namensko razlago ter tudi s prejšnjima zadevama X in YARA.

63. Kot je priznala Komisija, se za uporabo člena 2(4)(b) zahteva preučitev od primera do primera. Zato sem previden glede tega, da bi se uporaba zgornjih sklepov abstraktno razširila na druge zadeve. Ob tem – in še vedno v okviru hipotetičnega, ker to ni predmet obravnavane zadeve – sem skeptičen glede trditev, da lahko za električno energijo, ki se uporablja za delovanje tekočih trakov, velja izjema. Tekoči trakovi ne „proizvajajo“ nobenega vstopnega elementa; z njimi se zgolj premikajo stvari z enega kraja na drugi. Prav tako ne pomenijo nujnega, torej neobhodnega dela postopka kemijske redukcije. Zagotovo bi si bilo mogoče zamisliti druge načine transporta. Prav tako ne gre za enako takojšnjost uporabe kot v primeru stisnjenega zraka, ki se neposredno dovaja v plavž kot del postopka kemijske redukcije.

64. Zato menim, da bi bilo treba na vprašanje predložitvenega sodišča odgovoriti:

Člen 2(4)(b), tretja alinea, Direktive Sveta 2003/96/ES o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije je treba glede postopka za proizvodnjo surovega železa v plavžih razlagati tako, da se tudi električna energija za pogon pihalnikov šteje za električno energijo, ki se v glavnem uporablja za kemijsko redukcijo.

V. Predlog

65. Glede na navedeno predlagam, naj Sodišče na vprašanje, ki ga je postavilo Finanzgericht Düsseldorf (finančno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija), odgovori:

Člen 2(4)(b), tretja alinea, Direktive Sveta 2003/96/ES o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije je treba glede postopka za proizvodnjo surovega železa v plavžih razlagati tako, da se tudi električna energija za pogon pihalnikov šteje za električno energijo, ki se v glavnem uporablja za kemijsko redukcijo.